

LUNDS UNIVERSITET
Musikhögskolan i Malmö

EXAMENSARBETE

höstterminen 2009

Läroarbuden i musik

Tomas Dahlgren

Bevarandet av persiska musiktraditioner och den svensk- iranska identiteten

En studie om hur man bevarar sina persiska musiktraditioner och den kulturella identiteten i ett svenskt samhälle

Abstract

To preserve the origin of a musical culture

Malmo is a city that contains a lot of people from different parts of the world. There are certain groups with a close bond to their ethnicity. My study is a description of how people with persian roots relates to their persian musical traditions and their cultural identity in the swedish society. The study is inspired by my own experiences of persian music that is the main content for my questions. In my results there are interesting perspectives of music and its importance for the interviewed. This study also describes my own thoughts about their experiences of misunderstandings and prejudice that occurs in the meeting between two different cultures.

This is a descriptive study that focuses on how you maintain your musical traditions in a foreign society. The study also includes the importance of knowing your own cultural identity. As a reader of this study you should be ware of the opposite of the results meaning how you maintain your swedish musical traditions in a persian society. The target group of people in this study are adults with a persian background living in Malmo. The people that has been interviewed are well educated with a unique interest for music. With the help of interviews I have made research of their own experiences of work and leisure time in Malmo city and how they maintain their musical traditions in Sweden. In my study it has occurred that people with persian background are very connected to their persian roots that contains different cultural legacies. Music has not been the only cultural tradition, it is more extensive. Living in a swedish society has not become a restriction for their persian traditions. The study has made me realize the importance of feeling free as a person on the basis of your ethnicity.

Keywords: Ethnicity, tradition, cultural inheritance, religion, cultural diversity, gender, cultural identity.

Sammanfattning

Att bevara ursprunget av en musikkultur

Malmö är en stad som genomsyras av människor och kulturer från olika delar av världen. I den kulturella mångfalden finns tätgrupper med en nära förankring i sin etniska bakgrund. Min uppsats beskriver hur människor med persisk bakgrund förhåller sig till sina persiska musiktraditioner och sin kulturella identitet i det svenska samhället. Studien har inspirerats av mina egna erfarenheter av persisk musik som genererat mina forskningsfrågor. I mina resultat framkommer intressanta perspektiv på vilka betydelser den persiska musiken har för de intervjuade. Undersökningen berör också mina funderingar kring deras egna upplevelser av missförstånd och fördomar som kan uppstå i mötet mellan två olika kulturer.

Detta är en deskriptiv studie med fokus på att undersöka hur man bevarar och tar tillvara på sina musiktraditioner i ett främmande samhälle. Studien uppmärksammar även vikten av att känna igen sin kulturella identitet. Som läsare av denna uppsats bör man beakta resultatens motsats det vill säga hur man kan ta tillvara på sina svenska musiktraditioner i ett persiskt samhälle. Målgruppen i denna studie är vuxna personer med persisk bakgrund bosatta i Malmö. Personerna som intervjuats är välutbildade människor med ett gediget intresse för musik. Med hjälp av intervjuer har jag forskat kring deras egna upplevelser av arbete och fritid i Malmö stad samt hur de själva tar tillvara på sina musiktraditioner i Sverige. Det har framkommit i min undersökning att människor med persisk bakgrund har en mycket nära relation till sina persiska rötter bestående av olika kulturella arv. Musiken har inte varit det enda kulturella arvet utan är mer omfattande. Att leva i ett svenskt samhälle har inte begränsat deras närhet till persiska traditioner. Undersökningen har berikat min lärdom av hur viktigt det är att känna sig fri utifrån sin etnicitet.

Sökord: Etnicitet, tradition, kulturarv, religion, kulturell mångfald, kulturell identitet.

1. Inledning.....	5
1.1 Design.....	6
1.2 Syfte.....	7
2. Teoretisk bakgrund/tidigare forskning.....	8
2.1 Definition av begreppet kultur.....	8
2.2 Musik och identitet.....	10
2.3 Stil- och verkanalys som metod för att undersöka identitet	12
2.4 En social värld med kommunikation som utgångspunkt.....	14
2.5 Mångfald och mångkultur	15
2.6 Diversifiering och homogenisering.....	16
2.7 Sammanfattning	18
3. Metod.....	20
3.1 Kvalitativ metod.....	20
3.2 Kvalitativa intervjuer	20
3.3 Kvantitativ metod.....	21
3.4 Genomförande av kvalitativa intervjuer.....	22
3.5 Datainsamling.....	22
3.6 Etiska överväganden.....	23
3.7 Urval.....	24
3.8 Beskrivning av intervjupersoner.....	24
3.9 Fältstudier som arbetsmetod.....	25
4. Resultat.....	26
4.1 Integration.....	27
4.2 Mötet med en främmande kultur.....	29
4.3 Kulturell mångfald i den svenska skolan.....	30
4.4 Den persiska musikens känslomässiga inflytande.....	32
4.5 Genusskillnader i samhället och i skolan	33
5. Resultatdiskussion, slutsatser och rekommendationer.....	37
5.1 Förhållningssätt till sin etnicitet i ett svenskt samhälle.....	37
5.2 Musikkulturella rättigheter i Iran.....	38
5.3 Kontakten med vår egen och andras etnicitet.....	39
6. Rekommendationer och slutsatser.....	41
7. Referenser.....	43
Bilagor.....	44

1. Inledning

När jag flyttade till Malmö våren 2005 för att påbörja mina studier vid Musikhögskolan, funderade jag över möjligheten att få lära känna människor från andra kulturer och ta del av deras musik. Vid en tidpunkt träffade jag en musiker från Iran, en man vid namn Soheil som kunde spela flera persiska instrument. Vi kom i kontakt i samband med hans ensemble Oriental Flames som jag provspelade till och jag accepterades som Santourspelare. Santour kan liknas vid den svenska varianten av "hackbräde" då man spelar på stålsträngar spända över en trälåda. Dessa strängar spelar man på med hjälp av tunna små stickor.

Vid det tillfälle då jag var medlem i bandet Orient Flames var syftet att spela traditionell musik från Iran. Med andra ord den persiska musiken som den lät från början utan influenser från någon annan musikform eller musikkultur.

Med tiden blev det svårare för mig att lära mig persisk musik och memorera rytmiska strukturer i melodierna. Rytmiken är bara en av många faktorer som skiljer sig mellan västerländsk konstmusik och traditionell musik från Iran. Många andra länder i mellanöstern är liksom den persiska musiken komplex i sin rytmiska och i vissa fall melodiösa struktur. Men trots svåra utmaningar fokuserade jag på att hitta utbyten med persisk musikkultur.

I samma skede träffade jag Cisy som också spelade Santour fast mer som en hobby. Hon skulle komma att bli en nära vän till mig. Vi möttes vid den svensk-iranska föreningen i Malmö där repetitionerna ägde rum. Det visade sig senare att jag och Cisy överraskande nog var grannar, hon bodde liksom jag i lägenhet på Bellevuegården, sydvästra Malmö. När vi så småningom blev goda vänner berättade hon om sig själv och sitt förflutna och jag lyssnade väldigt koncentrerat även om jag tvekade inför att ställa frågor om hennes bakgrund. I vårt samtal kom vi in på områden som handlade mycket om den politiska situationen i Iran. Cisy berättade hur hon regelbundet brukade resa dit med sin dotter.

Flera funderingar och frågor växte fram i mötet med både Cisy och mina andra vänner från Iran. Jag funderade bland annat på varför mina persiska vänner etablerat sig just i Sverige och ifall de upplevde samma trivsel i Sverige som i Iran. Alla mina funderingar slutade alltid med frågan om de känner sig accepterade i det svenska samhället. Jag höll dessa funderingar för mig själv men så småningom skulle frågorna komma att bli gynnsamma för min studie. Som nyinflyttad i Malmö var jag övertygad om att människor oavsett kulturell bakgrund hade kunnat lära sig mycket av varandra bara genom ett enkelt möte.

Genom att skaffa sig kunskap om en kultur vi inte är bekanta med kan vi också lättare förstå varandras olikheter. Innan jag påbörjade arbetet med den här studien förstod jag att min kunskap om kulturella olikheter också hade givit mig en bättre insikt i kulturella skillnader mellan individer. Jag

skaffade mig kunskap både genom mötet med andra och litteratur som jag lånade på stadsbiblioteket. I många av dem böcker som berör etnicitet och mångfald kunde jag uppleva att författarna hade en gemensam nämnare som handlade om samhällsutveckling. Den kännedomen fick mig att förstå att det här ämnet var större och mer komplext än jag någonsin hade kunnat föreställa mig. I min läsning förstod jag mer och mer att de sociala situationerna i en samhällsutveckling bland annat påverkas av olika kulturer som möts. Det är en process som inte bara sker vid ett enda ögonblick utan utvecklas gradvis hela tiden.

För att förstå musikens betydelse för olika kulturer och de musikaliska skillnaderna mellan svensk och utländsk musik försökte jag ta del av så många sammanhang som möjligt där jag kunde göra ett kulturellt utbyte. Anledningen till att jag, Cisy och Soheil blev goda vänner har inte att göra med deras etnicitet utan för vilka människor de är. Det var en slump att ensemblen Oriental Flames spelade musik från Iran då det lika gärna kunde varit musik från ett annat land. Persisk musik var dock det som jag i första hand fastnade för.

Vänskapen till Cisy, Soheil och Bahari har dock givit mig ett större och bredare perspektiv på vilka fördelar det kan innebära att ingå i ett samhälle med en kulturell mångfald.

1.1 Design

Idén till min studie kommer ifrån många års funderingar kring kulturell mångfald och i musikaliskt lärande. Jag började med två frågor som utgångspunkt:

1. Hur ser den kulturella mångfalden ut i Malmö och hur fungerar mötet mellan de olika kulturerna?
2. Vilka olika kulturer finns i Malmö?

Med dessa frågor som utgångspunkt började jag med brainstorming där jag berörde allting jag funderat på vad gäller kulturell mångfald i Malmö stad. Efter det valde jag ut dem frågor som var mest relevanta för min studie. Kontentan av det hela blev en inriktning på människor med persisk bakgrund, delvis för att jag har vänner och bekanta från den gruppen men även för att musiken från Iran intresserat mig under mina studier på Musikhögskolan.

Vidare tog jag vara på mina frågor och organiserade följande fyra kategorier.

1. Bakgrund och uppväxt
2. Vänner, arbete och fritid
3. Musikkulturella skillnader mellan Iran och Sverige
4. Den persiska musikens betydelse för perser idag.

I varje kategori har jag använt mellan tre och fyra frågor som hjälpmedel för att samla in kvalitativ data från de intervjuade.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka hur människor med persisk bakgrund tar vara på sina musiktraditioner i ett svenskt samhälle. Undersökningen berör även på vilket sätt de bidrar med sina musikaliska erfarenheter till andra människor från Iran som lever i en minoritet. Till syftet hör också att undersöka på vilket sätt deras persiska musiktraditioner präglar deras liv här i Sverige. För att ta reda på det lät jag undersökningen även beröra den egna uppfattningen av kulturell identitet.

Jag har valt att inrikta studien på välutbildade människor i åldern 25 – 40 med ett gediget musikintresse. Jag vill med denna studie bidra till ökad kunskap om den persiska musikens roll för perser som integrerat sig i det svenska samhället. Den vill också förmedla upplevelser av att befinna sig i en minoritetssituation i Sverige på arbetsplatsen och i privatlivet. För att uppnå syftet med uppsatsen har följande forskningsfrågor formulerats:

1. Hur talar de intervjuade om musik, deras närvaro i vardagen i Sverige och förhållandet till ursprunget?
2. På vilket sätt stärker de sina kulturella arv och sin kulturella identitet?

2. Teoretisk bakgrund/tidigare forskning

I följande kapitel görs beskrivningar av tidigare forskning och teorier kring begreppen "kultur", "musik och identitet" samt "mångfald och mångkultur". Citaten är hämtade ur de kapitel som tydligast anknyter till begreppen, "kultur", "musik och identitet" och "mångfald och mångkultur". I beskrivningarna finns citat ur olika kapitel och därefter mina tolkningar av dessa. Den teoretiska bakgrunden skall ge ökad förståelse för den här studiens omfattning och ämnen som behöver undersökas för att förstå studiens kontext och forskningsfrågor. Jag inleder med en beskrivning av begreppet kultur. Vidare följer avsnitten: "Musik och identitet", "Stil- och verkanalys för att undersöka identitet", "Människans sociala värld", "Mångfald och mångkultur" och avslutningsvis "Diversifiering och homogenisering".

Ett samhälle liksom en människa förändras med tiden, inte i perioder utan genom ständig förändring. Det beskrivs på följande sätt i forskningsmetodikens grunder av Patel och Davidson (2002):

Vad gäller human-, beteende- och samhällsvetenskaperna är studieobjektet samhället, kulturen och människan, dvs. ett studieobjekt som befinner sig i ständig förändring. (Forskningsmetodikens grunder (Patel & Davidson, 2002, s22).

Studier om kultur och människor är två omfattande begrepp som utgör en viktig grund i den här undersökningen. Dessa begrepp är relaterade till varandra och alla definitioner som hör denna studie till är hämtade ur något av dessa begrepp. Genom att kontinuerligt återknyta till beskrivningen av människor och kultur får vi en djupare förståelse för vad kultur betyder för människor. Det har varit viktigt till yttersta grad att alla definitioner kring människor och kultur blir parallellt utformade med forskningsfrågorna, hur man tar vara på sina persiska musiktraditioner i det svenska samhället och på vilket sätt man stärker sina kulturella arv samt kulturella identitet. En vetenskap av denna art tillhör human-, beteende- och samhällsvetenskap. I följande rubrik definieras begreppet kultur med hjälp av teorier.

2.1 Definition av begreppet kultur

Lundberg och Ternhag (2002) beskriver begreppet kultur genom att inleda med ett citat hämtat från Tim Rice egna ord: "*How do people historically construct, socially maintain and individually create and experience music?*" (Rice 1987:473) refererat ur musiketnologi – en introduktion, Lundberg och Ternhag, (2002, s116). Det här citatet beskriver tre faktorer som alla är beroende av varandra nämligen historik, sociologi och upplevelser. Jag har förstått det på så vis att det är olika

faktorer som måste undersökas för att komma fram till vad som kännetecknar en viss kultur. Den sociala aspekten Rice beskriver kan tolkas som det som driver kulturen framåt och håller den levande, till exempel genom möten med främmande människor i något sammanhang. Upplevelsen av en kultur kommer inte av sig själv utan genom sociala situationer. Det rör sig alltså inte bara om musiken som en enda faktor, utan flera faktorer. Med anknytning till detta vill jag lyfta fram Lundberg och Ternhags beskrivning av de olika infallsvinklar som behövs för att definiera en kultur.

Med detta intresse för musicerande snarare än musik är det givet att svaret inte finns i den klingande musiken enbart, utan att det måste sökas i musikens många situationer och i de uppfattningar som påverkar dessa. (Lundberg & Ternhag, 2002, s116).

Enligt det här resonemanget verkar det vara flera situationer som bidrar till upplevelsen av en kultur. Situationerna kan handla om miljön, musiken och språket bland annat. Ett sätt att skaffa sig information som behövs för att definiera begreppet kultur är att använda sig av intervjuer. I en intervju finns möjlighet att fritt säga sin mening om kulturens innebörd och mening. Jag har förstått att musketnologer ofta arbetar med frågor kring svårdefinierade begrepp som kultur. Det kan därför vara en fördel att använda sig av litteratur som är skriven av musketnologer. I kapitlet *kultur och analys* i boken *Musiketnologi en introduktion* görs en beskrivning av begreppet kultur utifrån två perspektiv. De olika sidorna av begreppet kultur definieras på följande sätt av Slobin (1993):

Ordet kultur används i två bemärkelser. I vardagligt språkbruk betecknar det konst, litteratur, musik etc. Ibland kan ordet skruvas upp ett varv till "finkultur", vilket drar upp en obarmhärtig gräns mellan högt och lågt, fint och fult, kultur och okultur. Bakom en sådan användning av ordet kultur finns ofta outtalade anspråk på makt - på så sätt att "kulturens" förespråkare gärna framhåller sin smak och livsstil som värdefullare än andras. (Lundberg och Ternhag, 2002). Citerat jfr Slobin (1993:27.)

Här beskrivs olika definitioner av begreppet kultur vilket kan kopplas till att människor har olika uppfattningar om begreppet. Dessa uppfattningar kan i sin tur tolkas på så vis att människor i samhället jämför kultur med estetisk verksamhet i form av exempelvis konst och musik. Begreppet kultur definieras dock av flera faktorer vilka beskrivs längre fram i det här kapitlet. *Ronström (1990)* ger följande beskrivning av begreppet kultur:

Precis som musik är kultur ett synnerligen besvärligt begrepp. Ibland är det sådant som har med konstnärlig verksamhet att göra: skrivande, dansande, målande eller musicerande. På senare tid har ett antropologiskt kulturbegrepp blivit allt vanligare. Kultur ses som gemensamma beteendemönster, föreställningar och värderingar. (Ronström, 1990, s6).

Resonemanget visar några olika faktorer som beskriver människors uppfattningar om kultur och dem olika definitioner som finns kring begreppet. Det framträder i resonemanget en bild av att kultur inte går att koppla till enbart en situation utan präglas av olika faktorer. Kultur kopplas ofta till estetiska områden som exempelvis konstnärlig verksamhet. Människors olika uppfattningar och värderingar ger sin prägel på kulturen. Enligt den litteratur jag studerat uppfattar jag att det är lättare med definitioner på kulturens betydelse för människor snarare än kulturens egen funktion och påverkan. Ronström menar även att begreppet kultur är synnerligen komplext och svårt att definiera.

Sammanfattningsvis kan sägas att en definition av kultur präglas av människans egen uppfattning och en särskild situation där kulturell verksamhet är inblandat. Kultur är ett oerhört omfattande begrepp som med utgångspunkt av teorierna kan delas upp i konstnärlig verksamhet och ett land med en viss folkgrupp. Men kultur handlar lika mycket om sambandet mellan ett land, en folkgrupp och någon situation av kulturell verksamhet. Det rör sig då oftast om konstnärlig verksamhet i form av musik och konst.

2.2 Musik och identitet

I denna rubrik förklaras vad människan behöver för att komma ett steg närmre sin identitet och att den ofta blir igenkännande i ett musikaliskt sammanhang. I avsnitten som följer beskrivs identitetens betydelse för människan och fortsätter sedan med en beskrivning av begreppet identitet. Jag inleder med att i egna ord förklara varför jag tror det är viktigt för människor att identifiera sig med sin kultur. Avslutningsvis följer en beskrivning av vilka faktorer som ingår i begreppet identitet.

Med utgångspunkt från dem erfarenheter jag skaffat mig hittills kan jag uppleva att det är viktigt för varje människa att identifiera sig med sin egen kultur. Den kulturella identiteten kan på olika sätt tas för given eftersom vi växer in i vår kultur redan från den dagen vi föds. Vi kan växa upp i en trygg miljö med goda förutsättningar och möjligheter till utbildning och arbete men vi kan också växa upp med upplevelser av krig och konflikter vilket i stor utsträckning lär påverka vår tillhörighet. I en situation av krig finns inget utrymme till att fokusera på något annat än hur man skall överleva och undvika att råka illa ut. Jag vill poängtera att detta bara är ett exempel på hur olika situationer påverkar ens kulturella förfäste och upplevelsen av det. Jag tror det är svårt för många människor och förstå att många människor av annan kulturell bakgrund som kommit till Sverige som flyktingar inte vill ha något med sin bakgrund att göra. Med anledning av det kan det vara så att man av förklarliga skäl försöker glömma sitt förflutna och således sin kulturella identitet och

tillhörighet. Identitet definieras liksom begreppet kultur utifrån flera faktorer. I Musiketnologi- en introduktion av Lundberg och Ternhag görs följande beskrivning av begreppet:

Genom att gemensamt utöva musik kan en grupp människor känna stark samhörighet, utan att någonsin behöva upptäcka om de faktiskt har något gemensamt utöver dessa känslor. Ett vanligt exempel är en sjungande fotbollspublik som i hänförelsens stund känner stark gemenskap, samtidigt som de flesta aldrig träffas i andra sammanhang än fotbollens. Musiker och dansare har lätt att uppleva sig själva som en del i en självklar gemenskap, utan att egentligen behöva ha delade värderingar i något annat sammanhang än det rent musikaliska. (Lundberg & Ternhag, 2002, s30).

Resonemanget skildrar hur samhörighet kommer till genom musiken och där övriga känslor kan lämnas utanför. Det går att tolka på så vis att musiken blir ett gemensamt språk som alla kan förstå. Vidare kan vi med hjälp av musik uppleva en stark gemenskap oavsett språk, hudfärg, bakgrund och så vidare. För att kunna tolka vår egen och andras kulturella identitet kan vi utgå från fyra faktorer som ständigt rör sig i förhållande till varandra.

Religion

Etnicitet

Tradition

Kulturarv

Vi använder dessa faktorer för att definiera kulturell identitet. Religion, etnicitet, tradition och kulturarv är faktorer med ett nära släktskap. Släktskapet kan grupperas på följande vis:

Vi har religionen som kan vara kopplad till en eller flera nationaliteter. Där finner vi ett samband med etnicitet som innebär både en identifikation och en känsla av tillhörighet. Tradition i sin tur har ett samband med kulturarv och kan till exempel handla om att ta vara på en familjetradition, eller några väldigt specifika musikverk som år efter år spelas som en tradition.

Källhänvisning: etnicitet. <http://www.ne.se/etnicitet>, (*Nationalencyklopedin*, hämtad 2011-06-05).

Jag har förstått att identitet är ett begrepp som är kopplat till tradition, kulturarv och etnicitet.

Kulturella arv och familjetraditioner förstärker vår egen identitet på så vis att vi upplever en stark tillhörighet, vi känner oss hemma. Men identitet kan också enligt vad jag förstått utifrån teorierna förstärkas av vår etnicitet. Detta sker successivt genom påverkan av människor och samhället vi lever i. Vi kan också få nya perspektiv på vår egen identitet genom mötet med andra kulturer.

Det finns enligt Lundberg och Ternhag (2002) olika metoder för att förstå vad identitet innebär och hur det kan definieras. För att hitta en definition kan man ta hjälp av en metod till den undersökning man arbetar med. Jag presenterar därför i nästkommande avsnitt en metod som används för att undersöka identitet.

2.3 Stil- och verkanalys som metod för att undersöka identitet

I musikvetenskap finns två olika begrepp man använder för att göra analyser på musik, stilanalys och verkanalys.

Lundberg & Ternhag (2002) menar att stilanalysen fokuserar på det gemensamma och riktar sig mot att identifiera och kategorisera musikstycken. Verkanalysen handlar om det individuella verket där man försöker få fram på vilket sätt detta skiljer sig från andra verk. Dessa metoder används av många musikeknologer som är ute och gör fältanalyser och observationer. Vidare beskriver Lundberg och Ternhag dem tre viktigaste målen för en musikanalys:

1. Stilars utbredning och släktskap
2. Stilars anknytning till bestämda funktioner
3. Stilars samband med samhällsstrukturer

De mål som är viktiga för en musikanalys är tydligt jämförbara med människans funktion i samhället vilket kan förklaras med att målen för musikanalys visar miljöer och situationer som är skapade av människan. Lundberg och Ternhag (2002) gör också en beskrivning av släktskaper mellan olika språkfamiljer. Citatet beskriver att det finns minst en sak som är gemensamt för alla kulturer.

Genom att studera melodyper och modala strukturer har de velat spåra hur musikaliska element visar släktskaper liknande de vi finner mellan olika språkfamiljer. Man kan alltså tala om musikspråkliga familjer som förenar olika kulturers uttrycksformer. (Lundberg & Ternhag, 2002, s94).

Det här citatet förklarar att det inte bara finns likheter mellan olika musikkulturer utan även en gemensam nämnare. Den gemensamma nämnaren är att musiken blir ett eget språk som olika kulturer kan behärska. Trots skillnader mellan olika traditioner är alltså det musikaliska språket ganska gemensamt. Musikens språk är enligt min tolkning inte bara en gemensam nämnare utan blir till glädje och gemenskap för alla människor. Följande resonemang framhäver hur kulturer förbinder sig med varandra genom musiktraditioner.

I jämförelse med språken är gränserna mellan de musikaliska uttrycksformerna inte heller lika skarpa. Det går skarpa skiljelinjer mellan geografiskt sett närliggande språkområden som t.ex. svensk/finska, slovakiska/ungerska och persiska/turkiska. Men musikaliskt sätt har människor i dessa geografiskt närliggande kulturer oerhört mycket gemensamt. (Lundberg & Ternhag, 2002, s94-95).

Resonemanget tydliggör hur musiken används som ett mer gemensamt språk utan skarpa skiljelinjer som finns i de talande språken. Resonemanget förklarar också hur viktigt det är att framhäva vilka

likheter som finns i det musikaliska språket och att musiken förenar människor geografiskt trots långa avstånd mellan länder.

För att få kännedom om kulturella skillnader och likheter har jag förstått att musikanalyser är ett viktigt hjälpmedel. Musikanalysen gör att kunskapen om bland annat kulturella differenser blir tydligare och även mätbara.

Med utgångspunkt från forskningsfrågorna som handlar om bevarandet av persiska musiktraditioner i Sverige och kulturell identitet är det relevant att också beskriva identitet ur ett mer musikaliskt perspektiv. Traditioner har enligt min mening en koppling till identitet och den här studien lyfter fram ett fokus på musiktraditioner. Enligt den uppfattning jag fått efter närmare studier blir identiteten synlig i musiktraditioner när det finns en nära koppling mellan båda faktorerna. Ett svar på varför det finns en koppling kan vara att i några kulturer är musiken kärnan i traditionen, det vill säga musiken utgör en symbolik för hela identiteten. Musikalisk identitet beskrivs bland annat i Folkestads artikel *National identity and music*.

Music has always been an important part in forming the identities of individuals and groups of people. It provides a means of defining oneself as an individual belonging to and allied with a certain group, and of defining others as belonging to other groups which are separate from ones own. The development of a musical identity is not only a matter of age, gender, musical taste, and other preferences, but is also a result of the cultural, ethnic, religious and national contexts in which people live. Individuals forming their musical identities, and these exist in parallel and on several levels - including the local, the regional, the national, and the global. (Folkestad, 2002).

Den här artikeln förklarar att det finns olika företeelser att förhålla sig till vad gäller musikalisk- och kulturell identitet. Bland annat får vi reda på att musikalisk identitet inte bara är förknippat med ålder, religion och nationaliteter utan att individer formar sina musikaliska identiteter vilka inkluderar det lokala, det regionala och det nationella.

Det förklaras också att etnicitet och religiös tillhörighet hör samman med både den individuella identiteten och känslan av att tillhöra en särskild grupp. Etnicitet, religiös tillhörighet och musikkultur är faktorer som är kopplade till varandra. Följande citat förklarar detta samband ur ett grupperspektiv. Citatet är hämtat ur Folkestads artikel: *National identity and music*.

Music has two main functions in expressing and communicating national identity, which might be called 'inside-looking-in', an in-group perspective, 'outside-looking-in', an out-of-group perspective. In the first of these, music is used in order to strengthen the bonds within the group, and to make the members of the group feel that they belong to one another. In the second, the aim of the music is to be recognized by others as being a typical member of one nation or particular group, and to make people outside the group

identify the members of the group as such". (Folkestad, 2002).

Citatet uppmärksammar att det finns två olika grupperspektiv. Den ena vill stärka sina band för att känna gemenskap och den andra gruppen är den som kommer utifrån och vill visa upp den kultur de tillhör och göra det tydligt för de utomstående. Enligt min mening är det också nämnvärt att utifrån vad som står i det här citatet förstå att själva upplevelsen av tillhörighet skiljer sig från individ till individ.

2.4 En social värld med kommunikation som utgångspunkt

I detta kapitel beskrivs hur kunskap om världen hanteras av människan och hur den processen ser ut. Följande citat ger en inblick i hur processen fungerar.

Sin kunskap om världen förvärvar människan genom egna erfarenheter och genom att ta del av andras. I ett teckensystem av något slag, varav det främsta är språket, *objektiveras* och *sedimenteras* en mängd erfarenheter. De blir därmed tillgängliga för andra och de kan förvärfvas under socialisationen som sammanhängande helheter utan att man för den skull måste gå igenom samma process som en gång gav upphov till dem (Ronström, 1990, s126).

I detta resonemang skildras att de erfarenheter man skaffar sig i livet blir tillgängliga för andra. Människor kan med hjälp av varandras erfarenheter berika kulturen, något som exempelvis kan ske genom gemensamma traditioner. Genom kommunikationen med andra förvärfvas erfarenheterna och blir bärande genom hela livet.

Utifrån Ronströms teori har jag förstått att en kultur är i ständig utveckling vilket sker genom god kommunikation mellan människor. I kommunikationen delar vi med oss av våra erfarenheter som sprids och stärker människors relation till varandra. Med tanke på människors utbyte av erfarenheter berikas kulturen. Utbytet av varandras erfarenheter genom god kommunikation är något som ligger till grund för en fungerande atmosfär av kulturell mångfald. Detta kommer vi in på i nästkommande kapitel, *Mångfald* och *mångkultur*.

2.5 Mångfald och mångkultur

Mångfald och mångkultur är begrepp som ständigt växer i sin popularitet i vårt samhälle. Mångfald kan innebära flera olika faktorer, till exempel kan det vara varuhus och företag av precis samma art i olika länder. Mångfald kan även vara människor med olika kulturell bakgrund. I samhället är den kulturella mångfalden ett aktuellt begrepp som visar på en synlig blandning av några olika kulturer.

Ett exempel på kulturell mångfald är de olika etniska grupper som finns i Malmö stad varav dem flesta lever i minoritet. Mångfald och mångkultur är två omfattande begrepp med svåra definitioner men för den här studien är det viktigt att reda ut begreppen på en grundlig nivå. Teorier som innehåller definitioner av begreppen mångfald och mångkultur är högst relevanta för den här studien eftersom det ger ökad förståelse för förhållandet mellan olika etniska grupper. Begreppet kulturell mångfald beskrivs i nationalencyklopedin på följande sätt:

"som innefattar många olika kulturer och kulturyttringar ofta med tonvikt på de positiva möjligheter som detta ger: en ny och positiv samhällsanda byggd på Sverige som en nation, förståelse och kreativ miljö". (Nationalencyklopedin, 3 oktober 2009). <http://www.ne.se/sok/mångkultur?type=NE>.

Den här beskrivningen visar att mångkulturella aspekter ger upphov till något positivt. Enligt min uppfattning handlar det om samhällsstrukturen och miljön som kan förbättras med hjälp av olika kulturer. Olika kulturer utgör tillsammans en kulturell mångfald. Men det är efter min tolkning av citatet svårt att få ett entydigt svar på frågan om vilka mångkulturella aspekter man menar. Det framgår inte om vilka yttringar man menar eller vad som är kärnan bakom begreppet *mångkulturell*. Om vi däremot i nationalencyklopedin slår upp ordet mångfald får vi en mer utförlig beskrivning. Begreppet mångfald beskrivs på följande sätt:

I studiet av mångfalder skiljer man på de egenskaper hos mångfalden som endast rör form och dem som även rör avstånd. I uttrycket "ser ut som", använt i definitionen, ligger att hänsyn endast tas till formen och inte till avstånden; annars skulle sfären inte kunna kallas för en mångfald. Emellertid finns det mångfalder som kan plattas ut med bevarande av avstånd, t.ex. cylindern och cirkeln. Hämtat från (Nationalencyklopedin, 3 oktober 2009). <http://www.ne.se/mångfald>

Mångfald beskrivs som ett geometriskt objekt där varje dimension av det ser ut som det vanliga rummet. Det kan tolkas som det reguljära samhället med bestämda funktioner och regler att förhålla sig till. Beskrivningen visar att det finns en närhet till kulturer trots det enorma avstånd som det kan vara på kartan. Sfären kan kallas mångfald eftersom vi kommer i kontakt med olika kulturer som vi egentligen inte har nära till geografiskt sätt. Dagens teknik och medialisering bidrar stort till den kontakt vi kan få med främmande kulturer. Lundberg, Malm och Ronström beskriver i ett inledande kapitel två processinriktade faktorer som finns i dagens samhälle.

En central tanke i denna studie är att den sociala och kulturella interaktionen i dagens samhälle alltmer fokuseras på skillnadsproduktion och skillnadskommunikation, två processer som kan sammanfattas i termen "särpräglig". Ett antal sammanhängande med ändå tydligt åtskilda diskurser om skillnad, med utgångspunkt i etnicitet, kön, ålder, sexuell läggning etc., har uppstått. (Lundberg, Malm, Ronström, 2000, s31).

Denna beskrivning handlar om interaktion utifrån ett socialt och ett kulturellt perspektiv där det även förklaras att skillnaderna har sin utgångspunkt i etnicitet, kön, ålder, sexuell läggning och så vidare. Liksom Lundberg, Malm och Ronström (2000) skriver så har åtskilda diskurser om skillnad uppstått.

Mångfald och mångkultur är två högst omfattande begrepp som förklaras på lite olika sätt beroende på vilka teorier man läser. Sammanfattningsvis kan sägas att med mångfald menar man en atmosfär av olika faktorer som rör sig i förhållande till varandra. Det kan till exempel handla om olika kulturer som blandar sig med varandra i ett och samma samhälle, eller en mångfald av olika yrkeskategorier. Mångkultur är en typ av mångfald, mer korrekt kallar vi detta för kulturell mångfald. Således använder vi begreppet mångfald när vi pratar om någon eller några specifika faktorer av mångfald.

2.6 Diversifiering och homogenisering

Diversifiering och homogenisering är två begrepp jag intresserat mig för i samband med min studie. Begreppen är användbara för att förstå medialisering och den globala utvecklingens funktion och påverkan på människor. Diversifiering och homogenisering handlar alltså om medialisering och global spridning vilka på olika sätt påverkar hela vår värld. Medialisering och globalisering skall sättas in i ett musikaliskt sammanhang för att komma till sin rätt i den här studien.

I ett kapitel ur boken Musik, medier, mångkultur görs följande beskrivning av homogenisering och diversifiering i ett musikaliskt sammanhang.

Genom den nya globalt spridda musikteknologin har musikutbudet diversifierats som aldrig förr. Fler genrer och artister når publik över allt större områden. Det är numer möjligt för Stockholms och Visbys grekiska befolkning att befinna sig i samma slags musikaliska rum som greker i Aten och Thessaloniki. Samtidigt har musikteknologin bidragit till en ökad homogenisering av musiken över hela världen, genom medialisering och global spridning av några få megastjärnor (Lundberg, Malm, Ronström, 2000, s86).

Det här citatet kan tolkas som att diversifiering är en synonym till exploatering, det vill säga något fenomen som exploaterats och blivit större och mer tillgänglig för människor. Homogenisering i sin tur är ett kulturfenomen som sprids till alla länder så att vem som helst kan ta del av det. Enligt min uppfattning skulle man då kunna koppla den här processen till någon artist eller en musikgrupp som till en början blir kända och omtalade enbart i hemlandet men sedan successivt sprider sin popularitet till andra länder. Om en artist som Britney Spears släpper en ny skiva dröjer det inte länge förrän den finns i skivaffären till försäljning. Men med anledning av nerladdning och fildelning är det idag inte lika självklart att man går till skivaffären då internet fungerar som en källa för spridning av filer och media. Det blir således betydligt lättare idag att få tag i den senaste

musiken och därför oerhört enkelt att för den intresserade att lyssna på persisk musik utan större ansträngning till att få tag i repertoar.

I ett tidigare kapitel beskrevs att mångfald går att associera till olika faktorer. Följande citat beskriver mångfald utifrån ett exempel med en varuhusmarknad.

Vare sig vi bor i Stockholm, eller Visby kan vi handla på Åhlens, Konsum, JC, Expert, Stadium och Intersport, övernatta på Scandic eller Sweden Hotels, äta på McDonald's och Pizza Hut, se på samma TV-program och lyssna på samma slags musik. Det "mångkulturella" landskapets brokighet står i bjärt kontrast till varumarknadens enhetlighet. (Lundberg, Malm, Ronström, 2000, s85).

Det här citatet beskriver att varumarknaden är enhetlig vilket är märkbart då det finns välkända företag som startats upp i flera länder, något som är jämförbart med den globala spridningen av media. Citatet förmedlar en kontext av globalisering, det vill säga olika företag har startats i något land och sedan spridits över världen. Denna utveckling kan vi vid intresse undersöka närmre och i detalj. Den svenska nationalencyklopedin ger följande beskrivning av integrering:

"Integrering, inom ekonomin: samordnande eller sammanförande till en helhet såsom samgående av flera företagsenheter till en större enhet". (Nationalencyklopedin, 18 oktober 2009).
<http://www.ne.se/integration/1151594>.

Diversifiering och homogenisering är intressanta begrepp att studera med anledning av föregående kapitel om mångfald och mångkultur. Mångfald handlar om en atmosfär av olika faktorer som rör sig i förhållande till varandra vilket är likartat med diversifiering och homogenisering som handlar om den globala spridningen av till exempel musik. Mångfalden har liksom diversifieringen ökat i utsträckning. Liksom att det idag är lätt att få åtkomst till musik världen över, finns också en liknande global spridning av människor med olika kulturell bakgrund.

2.7 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan sägas att alla begrepp som ingått i teorikapitlet är kopplade till Mångfald och mångkultur. Dessa begrepp, "mångfald" och "mångkultur" är centrala begrepp för teorikapitlet. Trots att den här studien redan innehåller många begrepp kring mångfald och mångkultur, finns det en uppsjö av fler begrepp att studera kring ämnet för den intresserade.

Jag har i teorikapitlet talat främst om etnicitet, identitet och kultur. Med stil- och verkanalysens hjälp som är en typ av metod kan vi hitta musikaliska element i en kultur. Stil och verkanalys handlar alltså mer om det rent musikaliska, vilken musikstil som används, på vilket sätt detta görs och i vilken tradition. En undersökning med stil och verkanalys fokuserar även på vilka verk som

spelas. Metoden används både för att undersöka det gemensamma, *stilanalysen* och skiljelinjer i musiken med hjälp av *verkanalysen*.

Identitet har varit ett av de mest intressanta begrepp att studera då jag inte från början hade kännedom om att det var så nära kopplat till kultur. Min utgångspunkt var att identiteten är något vi finner i oss själva, det individuella med fokus på erfarenheter, kulturell bakgrund och upplevelser. Men identitet handlar lika mycket om erfarenheter av mötet med nya kulturer och utbytet av erfarenheter eftersom detta förstärker den egna identiteten. Nya upplevelser och erfarenheter bidrar nämligen till att man får nya perspektiv på sig själv. Således är identitet nära kopplat till kultur vilket för mig vidare till begreppen diversifiering och homogenisering. Jag nämner människor som utgångspunkt för den kulturella mångfalden i teorikapitlet men talar också om den globala spridningen av exempelvis medialisering. Allting som skapas kommer ju från människan och exempelvis musik är en export som sprids globalt genom användandet av internet, konsertbesök, skivförsäljning med mera. Diversifiering är med anknytning till Ronströms teori en status av hur det kulturella utbudet ser ut i världen. Det finns till exempel idag en uppsjö av olika musikstilar och artister som sprids genom media. Homogenisering handlar mer om den globala spridningen av musik och artister som blir allt mer lättillgängliga för människor. Homogenisering och diversifiering är således nämnvärda begrepp eftersom de hör ihop med kultur. Vi kan även koppla diversifiering och homogenisering till Soheils, Cisys och Baharis erfarenheter av att kunna tillgodogöra sig både den traditionella persiska musiken och kommersiell musik, exempelvis den som spelas på radio.

Slutligen har jag nämnt etnicitet som handlar om känslan av tillhörighet till en etnisk grupp och att identifiera sig med människor som har samma kulturella bakgrund. En del av den kulturella mångfalden är de olika etniska grupperna som blandar sig med varandra.

Hur de olika begreppen kortfattat hänger samman kan förklaras på följande vis: Vår etnicitet präglas av mötet med nya etniska grupper och tillsammans ingår vi i ett kommunikativt samhälle med ett rikt kulturutbud som uppstått av diversifiering och homogenisering. Detta sammanhang skapar ett samhälle av mångfald och mångkultur där vår identitet förändras i takt med nya möten och erfarenheter. Vidare forskning kan kanske ge svar på hur själva utvecklingen sett ut ur ett längre perspektiv när det gäller den globala spridningen av musikkultur.

3. Metod

Jag kommer i det här kapitlet att beskriva upplägget av min studie samt valet av forskningsmetod. Kapitlet inleds med en beskrivning av kvalitativ studie och kvalitativ intervju följt av en grundläggande beskrivning av kvantitativ metod. Vidare beskriver jag genomförandet av kvalitativa intervjuer, datainsamling och etiska överväganden.

3.1 Kvalitativ metod

Att arbeta med kvalitativ forskning innebär att man samlar in information med hjälp av att intervjua människor. Den information man samlar in blir "mjuka" data som alltså kan vara i form av kvalitativa intervjuer och tolkande analyser, oftast verbala analysmetoder av textmaterial. (Patel & Davidson, 2003).

Med verbala analyser menas att vi vill ta reda på hur någonting förhåller sig i form av frågor som exempelvis "Vilka metoder använder sig svenska musiklärare av i ämnet gehör?" Eller "Hur fungerar jämställdheten inom den industriella produktionen"?

Alltså frågor som innebär någonting vi vill undersöka utan att det måste innebära några givna svar. Det bästa sättet att förstå vad vetenskap är och få grepp om hur man skriver vetenskaplig text är att studera de ämnen som hör därtill. För den intresserade finns kapitlet "Vad är vetenskap" att läsa ur *Forskningsmetodikens grunder* (Patel & Davidson, 2003, s15).

3.2 Kvalitativa intervjuer

Det vanligaste arbetssättet för att samla in data genom kvalitativ forskning är att man gör kvalitativa intervjuer. Det finns olika metoder för hur man går till väga vid en intervju, den vanligaste är att man träffar informanten och har en dialog om ämnet man vill undersöka genom att ställa frågor. Informanten är den som förmedlar information, alltså intervjupersonen. Intervjufrågorna kan vara väldigt öppna och ospecifika men kan också vara väldigt detaljerade och specifika. De frågor som ställs utifrån vad som lämpar sig bäst i det enskilda fallet samt öppnar upp för många svar och formuleringar är de som har en låg grad av strukturering. Vid låg grad av strukturering använder vi öppna frågor som kan vara förbestämda men ger uttömmande och öppna svar från den intervjuade. I det fallet vi använder frågor med en given struktur i en bestämd ordning använder vi hög grad av strukturering. I det fallet är frågorna mer specifika och ger inte samma grad av öppna och reflekterande svar. Det vanligaste är att intervjuaren använder låg grad av strukturering efter som det anses underlätta för den intervjuade att tala mer fritt och formulera sig mer utförligt. Det är alltså vanligast att kvalitativa intervjuer har en låg grad av strukturering då frågorna som intervjuaren ställer ger utrymme för den intervjuade att svara med egna ord. (Patel & Davidson, 2003).

3.3 Kvantitativ metod

Kvantitativ metod innebär liksom den kvalitativa att man samlar in information. Skillnaden är att i kvantitativa studier använder man siffror och tabeller. Man gör alltså mätningar vid datainsamlingen och statistiska bearbetnings- och analysmetoder. (Patel & Davidson, 2003, s14).

Ett sätt att då gå tillväga för att få den data som behövs till vår undersökning är att ge ut enkäter som fylls i och som sedan bearbetas på statistisk väg. De vi får information ifrån oavsett det är genom enkäter eller intervjuer kallar vi informanter.

I det ämne jag valt att studera kom jag fram till att den kvalitativa metoden var lämpligast för mig att använda eftersom min undersökning grundar sig på att skaffa erfarenheter och beskriva en verklighet. Den vetenskap som man knyter till detta sättet att arbeta kallas Empirisk vetenskap. Empirisk kunskap är den kunskap man får genom att skaffa sig erfarenheter med hjälp av observationer av omvärlden och verkligheten. De flesta vetenskaper är empiriska, t.ex. fysik, kemi, ekonomi och sociologi. (Patel & Davidson, 2003, s18). För att forska om hur människor med iransk bakgrund tar vara på sin kultur måste man dels relatera till människors bakgrund och dels undersöka hur deras relation till musikkultur ser ut i nuläget. Jag har upplevt att mina intervjuer varit mycket givande på så vis att jag fått den mest uppdaterade informationen som går att få om en situation eller ett fenomen. Jag utgick från att människan är den bästa informationskällan för den här studien.

Vidare har jag utifrån mitt val av forskningsmetod kommit fram till att en kvantitativ studie skulle komma väl till pass för en djupare undersökning av ämnet. Man skulle i det fallet kunna fokusera på att göra en jämförande studie. Jämförelser med andra städer och insamling av kvantitativa data är till hjälp för att få reda på om resultatet av den kvalitativa studien är hållbart.

3.4 Genomförande av kvalitativa intervjuer

Jag har intervjuat tre personer med persisk bakgrund bosatta i Malmö stad. För att undersöka om det eventuellt fanns genuskillnader eller likheter valdes att intervjua minst en av varje kön.

Intervjupersonerna blev en man och två kvinnor, Soheil, Cisy och Bahari.

Bahari är jämngammal med mig medan Cisy och Soheil är lite äldre, Bahari har bott i Sverige i ungefär 20 år och kom hit när hon var 9 år gammal. Cisy och Soheil kom till Sverige senare än Bahari och har bott här i ca 22 år. Syftet med genuskillnaderna var att få fram tydliga differenser i musikutövande mellan män och kvinnor för att få undersökningen att bli komplett då det gäller genuskillnaden. Vidare är forskningsfrågan intressant för att få fram information om levnadsstandard, trivsamt, fritid, vänner och arbetsvillkor genom att relatera till frågorna: Har perser bosatta i Sverige samma villkor som svenskar? Vilka skillnader finns? Upplever människor med persisk bakgrund att de har samma rättigheter och möjligheter som svenskar? Finns det några

persiska kulturella arv som är viktiga att bevara? Dessa frågor har varit mina första utgångspunkter för att nå fram till kontentan av den huvudsakliga forskningsfrågan: *Hur tar människor med persisk bakgrund vara på sina musiktraditioner i ett svenskt samhälle?*

Alla dessa frågor jag nämnt har fått utgöra en grund för vilken litteratur som bäst hör samman med forskningsämnet. En viktig referens har för mig varit boken *Musikvetenskapens grunder*, (Lundberg och Ternhag, 2002). Boken upplever jag har ett bra förklaringsätt till hur en musikvetenskap arbetar med att samla in information till en undersökning i form av så kallade fältstudier. Fältstudier är jämförbara med den metod jag använder mig av för att samla in information då jag bland annat använt mig av observationer, dessa är nära kopplade till fältstudier. I teorikapitlet beskriver jag mer utförligt hur fältstudierna används och vilka fördelar man har av det arbetssättet.

3.5 Datainsamling

Genom min kvalitativa forskningsmetod har jag i första hand tagit kontakt med vänner och bekanta och frågat de ifall det skulle vara intressant med en intervju.

Vid intervjuerna har jag använt mig av mina erfarenheter då det gäller teknisk utrustning som ofta varit förekommande i mitt arbete som frilansproducent. Jag kom fram till att den typ av utrustning jag använt mig av vid musikproduktion skulle komma väl till pass för mina intervjuer. Vid intervjutillfället tog jag då med mig en bärbar dator i form av en Macbook, ett externt ljudkort och en kondensatormikrofon kopplad till ljudkortet. Vidare valde jag att dokumentera intervjun med hjälp av inspelningsprogrammet "Logic" därav användandet av datorn. Ett program av denna art kan tyckas vara överflödigt för intervjuer, gratisprogrammet "Garageband" går minst lika bra att använda. Båda programmet är tillverkade av Apple som också tillverkar Macintosh datorerna. Vidare kan man också använda en portabel inspelningsapparat vilket fungerar betydligt enklare då dessa har inbyggd mikrofon, här behövs inga tillbehör. Det sättet jag spelade in på resulterade i en kristallklar ljudbild där varenda nyans framkom i talet. Jag lyckades dokumentera frågorna och svaren utan att någon information gick till spillo tack vare detta tillvägagångssätt. I efterhand har jag reviderat svaren och skrivit ner svaren utan några egna analyser, det vill säga jag har transkriberat intervjuerna. Avslutningsvis har jag gått igenom alla frågor på ett kritiskt sätt för att se om frågorna haft tillräcklig relevans för min studie eller om något behövt ändras. Vid en utvärdering av varje kvalitativ intervju har det framkommit att några av frågorna inte varit kopplade till ämnet. Det beror på att studien från början hade en annan kontext som handlade mer om bakgrunden till den persiska musikkulturen snarare än bevarandet av den. Således togs vissa frågor bort och hela studien har i stor utsträckning reviderats med en ny rubrik och innebörd. Det som sagts i intervjuerna har varit min utgångspunkt för att fastställa studiens rätta kontext samt framhäva den

röda tråden mellan forskningsfrågor, intervjuer och teorier. Den process som genomförts för att komma fram till ett resultat av undersökningen har varit mycket omfattande. En viktig del i studien som bidragit till ökad förståelse är observationerna. Dessa har fungerat som komplement till intervjuerna för att stärka den egna uppfattningen av kulturutövande och möten mellan människor i en viss miljö.

3.6 Etiska överväganden

Vid varje intervjutillfälle har jag inlett med att informera om att samtliga namn inklusive mitt eget får vara fingerade. Jag har med andra ord bytt ut namnen på de intervjuade och bytt ut mitt eget namn med ”jag”. Jag har också varit noggrann med att förklara att intervjuerna spelas in auditivt och transkriberas i efterhand. Vidare har jag informerat de intervjuade att inte behöva svara på frågor som de av något skäl inte velat svara på. Vid intervjutillfällena har jag dock fått många utförliga svar och ingen har upplevt frågorna som belastande eller stötande. Vid förfrågan om intervju har jag kontaktat samtliga per telefon.

3.7 Urval

I min studie valde jag att kontakta tre vuxna personer med persisk bakgrund, alla bosatta i Malmö. Dessa tog jag kontakt med per telefon och de två första intervjuerna ägde rum vid Musikhögskolan i Malmö. Den tredje intervjun ägde rum vid den Svensk-Iranska föreningen i Malmö. Samtliga tre informanter är vänner till mig som jag lärt känna då jag flyttat till Malmö. Det har för mig underlättat att jag känner informanterna på så vis att jag lättare kunnat skapa ett förtroende inför intervjuerna. Att kontakta människor inför en undersökning kan vara tidskrävande särskilt ifall man inte känner informanterna sedan tidigare. Valet att intervjua personer av båda kön var medvetet för att även få ett genusperspektiv på undersökningen.

3.8 Beskrivning av intervjupersoner

Cisy är från Teheran i Iran och kom till Sverige redan när hon var 18 år gammal. Hon jobbar i nuläget på arbetsförmedlingen som socionom och arbetsförmedlare/rekryterare. Hon har ett brinnande intresse för musik och har även själv spelat det persiska instrumentet Santour vid den Svensk-Iranska föreningen i Malmö.

Cisy träffade jag vid den tiden jag själv gick till den Svensk-Iranska föreningen för att spela Santour i Soheils ensemble ”Oriental Flames”. Cisy började vid ett tidigt skede tala om hur hon intresserar sig för nya svenska ord och företeelser. Vi diskuterade bland annat olika svenska dialekter men också om svensk musik som hon tycker om.

Soheil är lärare vid Svensk-Iranska föreningen i Malmö men även verksam vid Musikhögskolan i

Malmö som lärare. Han undervisar den traditionella persiska musiken motsvarande vår västerländska konstmusik. Han behärskar flera persiska instrument och undervisar i bland annat "Tar" som är ett nästan 1000 år gammalt stränginstrument. Han undervisar också instrument som "Saz", även detta ett stränginstrument fast med en annan resonans. Vidare undervisar Soheil också i olika slagverksinstrument mestadels den stora trumman "Daff". Soheil arbetar annars som golvläggare men är professionell musiker och har sitt intresse i folk- och världsmusiken. Han har tagit starkt vara på den traditionella persiska musiken men även tagit del av många olika ensembler och spelat svensk folkmusik.

Bahari och jag blev vänner i samband med universitetet där en annan vän till mig studerade. Hon läste då spanska vid Malmö högskola och har utbildat sig till lärare i ämnet. I nuläget bor hon i Spanien och arbetar som lärare i Spanska. Hon har haft dansen som ett stort intresse och bland annat stått som bakgrundsdansare till gruppen "Da Buzz". Hon tycker att vänskap såväl som goda relationer till familjen är viktigt.

3.9 Fältstudier som arbetsmetod

I Lundberg och Ternhags bok "Musiknologi en introduktion" görs en beskrivning av hur man använder fältstudier som verktyg för att samla in information och vilka resultat man kan få med den metoden. Boken visar i tur och ordning hur en fältstudie går till. Fältstudier finner jag nämnvärt eftersom dessa har likheter med kvalitativa intervjuer på så vis att man går ut på fältet för att observera, intervjua och få fram information. Den plats eller situation som skall observeras är det vi kallar för "fältet". När man gör fältstudier åker man ut till den plats som ska observeras och till de människor som ska intervjuas. I en kvalitativ intervju finns ingen förutbestämd miljö utan den kan äga rum i princip var som helst. Med fältstudier får man liksom med de kvalitativa intervjuerna en chans till att pröva en hypotes och få information om något fenomen eller en situation. Vid användning av fältstudier ingår arbetet med observationer, efter den processen sammanställs det man kommit fram till och den fakta man noterat i sin observation.

I den här studien har fältstudier till viss del använts i syfte att observera en musikalisk miljö där enbart människor med persisk bakgrund befunnit sig. Dessa har spelat någon form av persiskt instrument och den enda personen med svensk bakgrund som befunnit sig i lokalen har varit jag själv.

Fältstudier har enligt min åsikt varit ett mycket gott komplement till min studie. Dem har givit mig en helhetssyn på hur perser förhåller sig till persisk musik utan inslag av blandade kulturer, olika konstformer, störande trafikljud eller liknande situationer som kan försvåra observationen.

4. Resultat

De två fördjupningsområden jag fokuserat på i denna studie är hur människor med persisk bakgrund tar vara på sina musiktraditioner i ett svenskt samhälle och på vilket sätt de stärker sin identitet. Med utgångspunkt av dessa fördjupningsområden har jag formulerat följande fyra intervjufrågor som underlag för att komma fram till mina teman:

1. Hur förhåller sig människor med persisk bakgrund till det svenska samhället?
2. Hur förhåller sig det svenska samhället i sin tur till människor med persisk bakgrund?
3. Upplever människor med persisk bakgrund att de har samma musikkulturella rättigheter som människor med svensk bakgrund?
4. På vilket sätt tar man vara på sina persiska musiktraditioner i det svenska samhället?

Intervjufrågorna finns tillgängliga som bilagor för den som är intresserad av mer utförlig läsning. Följande sex teman relaterar till undersökningen av människors roller i samhället ur ett etniskt perspektiv och förhållandet till persisk musikkultur utifrån tradition och identitet.

Under den tid jag arbetat med undersökningen har nya frågor växt fram som rör kulturella rättigheter. I följande kapitel kommer jag presentera utdrag ur intervjuerna. Jag har valt att dela in resultatkapitlet i sex olika teman. Kapitlet inleds med en beskrivning av integration och hela resultatkapitlet är uppdelat i följande sex teman:

1. Integration
2. Mötet med en främmande kultur
3. Kulturell mångfald i den svenska skolan
4. Den persiska musikens känslomässiga inflytande
5. Genusskillnader i samhället och skolan
6. Musik och identitet

Dessa teman relaterar till undersökningen av människors roller i samhället ur ett etniskt perspektiv och förhållandet till persisk musikkultur utifrån tradition och identitet.

4.1 Integration

I följande citat från min intervju med Cisy diskuterar vi saker som berör olika sätt hon kommer i kontakt med svensk kultur. Cisy talar om hur hon firar olika traditioner, både svenska och persiska men menar att hon håller isär traditionerna. De persiska firar hon med perser, både vänner och

bekanta och de svenska traditionerna firar hon enbart med svenskar. Högtiderna får andra förutsättningar då de firas i Sverige eftersom det påverkar innehåll och utförande. Det svenska livet har en stor plats i hennes liv och har påverkat hennes förhållningssätt till den persiska kulturen. Hon säger i intervju:

Det kan vara de olika högtiderna, att man firar både iranska och svenska högtider. Då blir det mest att om jag firar svenska högtider så firar jag mest med svenskar och är det iranska högtider då blir det med iranier. Jag lyssnar på svensk radiokanal varje dag till och från jobbet, svenska TV-kanaler, umgås med svenskar och ja vad kan det vara mer. Det är ju olika, jo och jag jobbar ju mycket med svenskar, hela jobbet är ju på svenska så det blir väldigt mycket svenska kontakter varje dag. (Cisy)

Cisy menar att hon är en del av den svenska kulturen på olika sätt, bland annat med hjälp av radio och media. Hon talar om persiska och svenska traditioner och att hon gärna umgås med svenskar såväl som perser. Enligt min tolkning håller hon isär traditionerna och träffar svenskar i vissa sammanhang och perser i andra, till exempel vid högtider. Genom att ta del av svenska traditioner och använda media som resurs för att komma ett steg närmre svensk kultur får jag direkt associationer till integration. Med hjälp av intervjuerna har jag förstått att integration handlar om att vara en del av en helhet, till exempel människans plats och funktion i samhället. Människan utgör en av *delarna* och samhället är *helheten*.

Oavsett etnisk bakgrund fungerar integration som en helhetsprocess för att växa in i en kultur som från början är främmande. Integration har således den totala betydelsen för vår känsla av tillhörighet. Redan från den dag vi föds växer vi in i samhället vars beståndsdelar innefattar föräldrar, skola, kamrater med mera. Tillhörigheten i detta fallet blir då inget vi direkt ifrågasätter, istället tar vi många av dem olika delarna i samhället för givet. Vi växer in i samhället vilket således innebär att det sker en process av integration, vi *integreras* i samhället. För somliga människor är verkligheten dock en helt annan när det kommer till det land och samhälle man tillhör. I situationer av krig och konflikter då människor tvingas fly från sina hem talar man inte om etnisk tillhörighet eller integration utan snarare om överlevnad. När människor blivit integrerade i samhället kan vi också ta del av det kulturella utbudet i form av olika institutioner, bibliotek, infotek, mediatek med mera. Med hjälp av dagens mediateknik får vi enorma tillgångar till information vilket gör att vi på olika sätt kan ta del av det kulturella utbudet, till exempel genom radio, television och internet. Cisy berättar vidare om svenska företeelser och uttryck hon lärt sig från sin arbetsplats i Malmö. Jag frågar henne om hur hon i sitt arbete påverkats av det svenska språket som används både i tal och skrift.

Har det påverkat din vardag någonting, just med att ditt jobb är på svenska och att du träffar många

svenskar? (Jag)

Jo men det har det väl gjort. Det är väldigt mycket man får av svenska samhället via de på jobbet, de kan prata om någonting som man inte ens hade tänkt på om man inte hade jobbat där och det kan handla om vadsomhelst i vardagen. Det kan handla om surströmming, det kan handla om kräftskiva, det kan handla om saker som har en riktig svensk tradition. Speciellt när man kommer närmare semester och högtider så är det ofta sådant de pratar om. Jag älskar ju att lära mig nya ord och jag brukar jämföra och se om det finns något liknande på persiska. Det är ett sätt som jag försöker använda så ofta jag kan tills det sitter i sitt sammanhang. (Cisy)

Cisy beskriver både en nyfikenhet till den svenska kulturen men också ett utanförskap där hon inte känner att hon till fullo kan delta i resonemangen om de svenska traditionerna. Hon försöker relatera det svenska till det persiska och vice versa för att hitta gemensamma nämnare som ibland kan hjälpa henne att binda ihop de olika kulturerna. Ett vanligt tillvägagångssätt för att bevara sina musiktraditioner är att starta en förening. Enligt min uppfattning är detta vanligt förekommande i Malmö stad. Det finns med all säkerhet liknande föreningar i andra svenska städer med sitt syfte att bevara en tradition och skapa en mötesplats för likasinnade människor.

En förening kan startas upp utifrån ett visst intresse för någonting, exempelvis en skateboardförening. I Malmö finns den Svensk-Iranska föreningen som startats upp delvis för att känna närvaron till den persiska musiken men också av sociala skäl. Efter mina observationer kunde jag konstatera att dialogerna och det kulturella utbytet människor emellan var viktigast. Det kan låta motsägelsefullt med ett kulturellt utbyte eftersom det nästan är uteslutande människor med persisk bakgrund som vistas i den Svensk-Iranska föreningen. Men det verkar vara så att även människor med samma kulturella bakgrund har ett gediget intresse för varandras erfarenheter och traditioner. Människor med persisk bakgrund går till Svensk-Iranska föreningen för att få ett avbrott från sitt dagliga arbete och musikutövandet samt det sociala utbytet som blir en betydelsefull fritidsaktivitet.

I mina observationer vid den svensk-iranska föreningen noterade jag att de flesta övade på det persiska instrumentet ”Santour” som jag själv spelade. Gästerna samlades, umgicks och några av de planerade diverse aktiviteter tillsammans vilket gav mig en känsla av gemenskap.

Vid den tidpunkt då jag spelade i Soheils ensemble ”Oriental Flames” höll repetitionerna till vid den Svensk-Iranska föreningen. Jag kunde då och då uppleva att besökarna i första hand var där för att känna närheten till sin egen kultur och få möjlighet att till fullo använda sitt eget språk. I mina observationer kunde jag förstå språkets värde och väsentlighet, inte bara för kommunikationen mellan två besökare utan även för känslan av ursprung och originalitet i språk och personlighet. Efter genomförda observationer konstaterades att modersmålet i stor grad påverkar personliga kännetecken såsom beteendemönster, uttryck, kroppsspråk etc.

4.2 Mötet med en främmande kultur

Cisy berättade utförligt om hennes erfarenheter av sitt förflutna då hon var nykomling till Sverige. I samtalet talade vi om majoritetssamhällets fördomar mot personer med invandrabakgrund. Jag frågade om hon någon gång känt sig särbehandlad på arbetsplatsen eller i någon annan situation:

Ja, det har varit en gång bara, det var en som tyckte att jag faktiskt var intelligent för och vara invandrare, sa hon. Det tog jag som en komplimang utan att ifrågasätta det men det visar ju hur lite man vet om andras kulturer. Men det händer väldigt sällan, jag vet inte, det kan ju ha med min egen attityd att göra. Det har inte varit så mycket påfall, eller så är det att jag har lätt för att blunda för det. (Cisy)

Här berättar Cisy om en situation då en kvinna på hennes arbetsplats hade fördomar om invandrare, deras intelligens. Fördomarna applicerades på Cisy vilket hon upplevde som kränkande även om hon försökte blunda för det. När Cisy talar om påfall tolkar jag det som fördomar. Enligt Cisy uppstår fördomar på grund av okunskap, det vill säga någonting vi inte lärt oss eller är vana vid. För Cisy del var kränkningarna som jobbigast i början då hon var ny i Sverige och Malmö. De senaste åren har hon inte tagit vid sig i någon större utsträckning av kränkande behandling. När hon beskriver att hon har lätt att blunda för påfall och kränkningar tolkar jag det som att hon valt att inte ta dessa uttalanden till sig personligen.

Citatet som följer ger svar på frågan om hur kränkande kommentarer påverkar henne och hur ofta dessa förekommit.

Ja, det händer ju och det är bara att försöka inte bry sig så mycket, och nu speciellt sista åren har jag inte brytt mig så mycket men i början kunde jag reta mig på det och ta det mer personligt. Nu kan jag hantera det på så vis att jag har två hemländer, jag har två bakgrunder, jag kan ju ha både Iran och Sverige som mitt hem, är jag i Iran på semester och den är slut så säger jag: Nu ska jag hem, och är jag i Sverige och ska till Iran så säger jag: Nu ska jag hem. (Cisy)

Att resa från Sverige verkar ge Cisy den frihet hon sagt att hon behöver för att upprätthålla kontakten med vänner och bekanta från Iran samt känslan av närhet till det persiska samhället. Jag tolkar det som att hon trivs lika bra i Sverige som i Iran och att hon i grund och botten känner sig hemma i båda länder. Men behovet av att åka ifrån Sverige finns och blir hennes trygghet då situationer av obehag och utanförskap uppstår även om det i hennes fall inte sker i någon större utsträckning. Cisy berättar att det vanligaste är att hon åker till Iran för att träffa sina släktingar och vänner.

När jag intervjuar Soheil angående förutfattade meningar kring ens kulturella bakgrund ger även

han exempel på situationer där kränkande kommentarer förekommit. Han säger:

Jag tänkte på att det finns statistik som visar på att människor med annan kulturell bakgrund här i vårt land har känt sig särbehandlade. Jag tror att det ofta rör sig om arbetsplatsen generellt, men är det någonting du själv har känt av? (Tomas)

Ja, det är inte med avsikt som jag ser det, de kanske inte tycker jag kan reglerna i Sverige. De är hjälpsamma och vill säga: "nej du ska tvätta såhär", eller "sådär ska du inte använda den här maskinen", ja sådana saker och det kommer från människor som inte känner mig, de som inte har träffat mig särskilt länge. (Soheil)

Soheil tolkar sina upplevelser som att det inte är givna avsikter bakom denna typ av uttalanden. En person kan tillrättavisa i all välmening medan en annan kanske uttrycker sig på ett sätt som upplevs som kränkande eller åldersdiskriminerande. I grund och botten tolkar jag citatet som att Soheil själv upplever sig integrerad i det svenska samhället men att det förekommer onödiga kommentarer och tillrättavisningar från folk som inte känner honom.

4.3 Kulturell mångfald i den svenska skolan

I intervjuerna har vi kommit in på ämnen som handlar om förutfattade meningar mot en främmande kultur. Jag har utifrån det intresserat mig för att undersöka hur detta kan ta sig uttryck i svenska skolor. Med anledning av att den kulturella mångfaldens funktion i skolan är väldigt omfattande att beskriva kommer jag inte fördjupa mig i ämnet. Jag vill dock dra vissa paralleller till situationer där fördomar mot barn med utländsk bakgrund förekommer i skolan.

För att etnisk kränkning och mobbing i skolan inte skall uppstå förs diskussioner om hur detta kan förebyggas. Det är viktigt att såväl skolledning som lärare förebygger mobbing av alla dess slag. I det fall det rör sig om kulturella och etniska skillnader är det viktigt att diskutera detta med alla elever och medvetandegöra att människor är olika. Jag vill i den här undersökningen betona att barn som utsätts för etnisk kränkning kan råka så pass illa ut att de i framtiden väljer bort sin kulturella bakgrund och istället väljer att lämna den bakom sig. Några väljer att helt släppa tanken på sitt förflutna eftersom det då upplevs lättare att smälta in bland kamraterna på skolan och på fritiden. Kommentarer av den kränkande art som mina vänner från Iran fått utstå är något som inte sällan startar redan i skolan. Det är av den anledningen jag vill beröra denna problematik.

I min intervju med Bahari som är student frågar jag först om hon i nuläget känner sig särbehandlad i något sammanhang och om hon kan minnas någon upplevelse av att ha känt sig kränkt i skolan vid något tillfälle. Hon berättar följande:

Inte nu längre. När jag gick i mellanstadiet så kände jag av det med tanke på att jag var den enda med utländsk bakgrund i min årskurs. Jag kommer ihåg att mina föräldrar då också kunde känna av att de blev annorlunda behandlade på ett mer negativt sätt då, men idag och den senaste tiden har jag inte känt något av det. (Bahari)

Här talar Bahari om sin situation som elev i skolan och att hon känt sig annorlunda behandlad på grund av sin utländska bakgrund. Hon berättar att hon var den enda med utländsk bakgrund i hennes årskurs. Det innebär enligt min mening att situationen förvärras och särbehandlingen blir större. Med åren har Bahari inte känt av några problem med särbehandling vilket enligt min uppfattning bland annat kan bero på att ålder och erfarenhet bidrar till en starkare självbild och ett starkare självförtroende.

4.4 Den persiska musikens känslomässiga inflytande

Med tanke på Soheils entusiasm och engagemang för den persiska musiken och hans undervisning utav den började jag fundera på vilket inflytande denna musik har i hans eget liv. Jag kunde märka av Cisys brinnande intresse för musik då vi spelade det persiska instrumentet ”Santour” tillsammans. Jag började intressera mig för frågor som rör upplevelser av persisk musik känslomässigt och om det kan finnas kulturella arv som inspirerat till fortsatt musicerande. Följande citat är hämtat från Baharis upplevelser av persisk musik och vilka kulturarv hon tagit vara på. Hon säger:

När det kommer till den persiska musiksmaken skiljer det sig en del. Mina föräldrar tycker om persiska sångare och musik som var populär för typ 20-30 år sedan, medan jag inte alls förstår de. De är självklart mycket svårare att förstå, mycket djupare och texter som är liksom skrivna som dikter. Dagens persiska musik är inte alls så djup, där har man tagit mycket från västvärlden så det har jag nog inte tagit efter mina föräldrar på det sättet. Men å andra sidan har jag en annan syn på värdet av en familj än mina svenska vänner har. Det är något jag ärvt av mina föräldrar, att ett starkt familjeband stärker inte bara ens kärlek emellan utan kan även stärka det kulturella arvet inom familjen. Så oavsett vart i världen vi hamnar så har vi den persiska tron, traditionerna och tillhörigheten inom oss. (Bahari)

Det Bahari talar om här är dels ett starkt familjeband men också om traditioner som lever kvar sedan barnsben. Hennes familjeband är så pass starkt att hon aldrig släppt taget om sin tradition eller ens funderat på att göra det. Den traditionella persiska musiken beskriver hon som svår att förstå, djup och med texter som har en poetisk prägel. Hon jämför sedan med dagens persiska musik som hon menar inte har samma djupa kontext och där mycket är hämtat från västvärlden. Den ursprungliga persiska musiken lär också ha färgats av musikens allt mer globala spridning. Jag tolkar hennes svar på så vis att hon färgats av västvärldens kommersiella musik som bland annat

inverkat på den persiska traditionella musiken. Hon bryter dock inte upp från sina persiska rötter utan snarare stärker banden med hjälp av sin familj.

Soheil ger sin bild av kulturarv han tagit vara på när han berättar om hur den svenska kulturen till viss del präglat den traditionella persiska musiken. Han berättar att det inte finns särskilda arv för hans del men hans berättelse är likväl intressant då den beskriver förbindelsen man kan uppleva till sitt land enbart genom musiken.

Ja på något sätt binder man sig till sitt land genom musiken och naturligtvis när man bor i Sverige som jag gjort i 20 år. Min musik smakar lite svenskt för ska man tolka vad musik betyder då kan man säga att ett folk som bor någonstans på jorden utifrån hur de bott och hur deras klimat ser ut och vad de äter och hur de klär sig och ja allt möjligt, kan man säga att man kommer ut från området. Det är därför en persisk musiker som bor i Amerika efter 30 år inte kan vara en ren persisk musiker som bor i Bergen och i Iran.
(Soheil)

Jag tolkar Soheils berättelse som att han dels är mycket medveten om hur den persiska musiken kan ha påverkats av svensk kultur och att hans utövande av persisk musik med tiden fått en svensk prägel. Enligt min tolkning menar Soheil att man växer in i det land och samhälle man lever i och blir en del av ett nytt system. Han menar även att man efter en viss tid på en ny plats inte kan räkna sig själv som persisk musiker till fullo eftersom man med tiden färgas av den nya kultur man lever i. Här vill jag återknyta till kapitlet om integration, en helhetsprocess där man växer in i en kultur som från början är främmande.

4.5 Genusskillnader i samhället och skolan

I intervjuerna kommer vi in på skillnader när det gäller rättigheter till att spela ett musikinstrument i Iran. De intervjuade lyfter fram skillnader mellan män och kvinnor som ägnar sig åt musik. Med anledning av den skillnaden valde jag att beröra genusskillnader.

Av tidigare studier och erfarenhet är jag medveten om att det finns en statistik som visar att rätten till musikkultur skiljer sig markant från land till land. Rätten till kulturutövande och musicerande skiljer sig alltså åt beroende på genus.

I dagens samhälle är många medvetna om att kvinnor inte har samma rättigheter som män när det exempelvis blir uppträdanden i TV och radio. Det finns även forskning som visar tydligt på orättvisor i framförallt mediasammanhang och i vissa fall också musikskolor. Jag frågar Cisy om det finns restriktioner för vilka instrument man får spela beroende på om man är kvinna eller man och citerar vår dialog nedan.

Jag tänker på det här med genusperspektiv och skillnader i det, hur ser det ut mellan kvinnor och män i

Iran med vilka typer av instrument man spelar, är det samma typer av instrument eller är det någon skillnad där? (Jag)

Kanske de sista 20 åren har det förändrats mycket. Ju mer tid som gått från revolutionen desto lättare har det blivit för i början var det nästan förbjudet och spela någon form av musikinstrument överhuvudtaget såvida det inte hade med religiösa högtider att göra. (Cisy)

Var det oavsett om det handlade om en man eller kvinna? (Jag)

Precis, men det har generellt alltid varit för männen fast nu är det inte alls så. Båda kan spela till exempel Piano, Santour, Gitarr, Percussion, Fiol och Gitarr också. Det finns väldigt många musikaffärer som öppnat och som säljer instrument och många musikskolor som ofta har kurser dit man kan gå och lära sig spela. Så det är inte så stor skillnad faktiskt, inte nu längre. Det har öppnats upp lite mer så där kan jag inte se så mycket skillnad. Men som sagt på 80- talet var det väldigt svårt då det var krig mellan Iran och Irak så då var det inget alls, det var bara en fråga om "survival" och inget om underhållning och musik men nu är det mycket bättre. De som spelar kan spela vad som helst av de instrumenten som jag nämnde för de är mer vanliga. (Cisy)

Cisy berättar här att i det skede då det var krig mellan Iran och Irak fanns inga prioriteringar eller tankar på kultur oavsett det rörde sig om musik eller andra estetiska ämnen. Hon talar om att det numera är ett öppnare samhälle där musiken blivit mer accepterad med tiden. Min tolkning av hennes beskrivning är att vid den tidpunkt då kriget varade mellan Iran och Irak fungerade krigspolitiken som styrmedel för människor i samhället. Detta påverkade samhällets kulturutövande i bland annat estetiska ämnen såsom konst och musik. En liknelse till det Cisy nämner om restriktioner kring musiken i samhället är de restriktioner som finns i exempelvis Kina som haft och fortfarande har strikta restriktioner för vad man får och inte får göra i musikaliska sammanhang. Cisys förklaring av hur kriget suddar bort allt annat än överlevnad stärker min teori om hur människor i en krigssituation inte har någon chans att fokusera på annat än hur de skall överleva. Efter att människor upplevt en krigssituation kommer kulturutövandet med tiden att få en stark prägel i deras liv. För många blir det oerhört betydelsefullt med musik eller annan konstform eftersom det kan hjälpa en att glömma ett våldsamt förflutet.

Jag har bland annat utifrån Cisys beskrivning av rätten till musikutövande förstått att rätten till musikkultur i Iran fortfarande är strikt reglerad men har med tiden blivit bättre. Samhället har nu en större öppenhet gentemot konst och musik.

Vidare frågar jag Cisy angående vilka restriktioner som finns för pojkar och flickor som vill spela instrument samt om det är någon skillnad beroende på kön.

Finns det restriktioner kring pojkar och flickor när det kommer till musikutövande, om man tänker på de som går i skolan och ska lära sig ett instrument? (Jag)

Det är förbjudet för en tjej och sjunga om det ska bli någon konsert eller underhållning öppet och man ska sjunga. Men de reglerna finns inte för pojkar, men just om de får lära sig olika instrument så tror jag att det kan vara så att det finns separata musikskolor för tjejer och för pojkar, musikskolor för flickor och för pojkar. Det kan ju vara så att man inte blandar de, men det är bara av religiösa skäl, inte mot något traditionellt eller något annat det är bara en princip att man inte blandar de. (Cisy)

Jag tolkar det här citatet som att det finns en tydlig skillnad mellan möjligheterna för pojkar och flickor att lära sig musicera. Cisy beskriver också att det finns en tydlig skillnad mellan det mediala samhället och skolan. I skolan är jämställdheten bättre och utgångspunkten är att lära sig ett eller flera instrument utan syfte att medverka i något sammanhang. Allt fokus är alltså på kunskap och musicerande i musikskolorna men i mediasammanhang är man som musiker och sångare en del av hela samhället. Man befinner sig utanför skolans ramar vilket gör att man på annat sätt blir påverkad av regimen vilken enligt Soheils berättelse sätter gränser för vad som är tillåtet och framföra. I mediasammanhang har jag förstått på Cisys berättelse att kvinnor fortfarande än idag inte är välkomna att sjunga och framträda. Män har en betydligt mer framhävande roll i musikkulturella sammanhang. Bahari ger sin bild av hur situationen ser ut för en kvinnlig artist i Iran. Vår dialog citeras nedan:

Vet du om det är någon skillnad i restriktionerna kring pojkar och flickor när man ska lära sig musik i Iran? Får flickor spela likadana instrument och lära sig samma saker som pojkar? (Jag)

Alltså menar du inom musik eller instrument, för instrument kan både flickor o pojkar lära sig men å andra sidan att sjunga framför publik är ovanligt för tjejer. Det är i eventuell kör då i bakgrunden, nu pratar jag om hur det är i Iran inte utanför. (Bahari)

Bahari menar att kvinnor sällan tar risken att uppträda för publik även om det förekommer ibland trots strikta restriktioner. När hon nämner att både flickor och pojkar har rätt att lära sig spela instrument kopplar jag det direkt till skolan och ser återigen en tydlig skillnad mellan skolsammanhang och mediasammanhang. Det skulle enligt min mening kunna vara så att skolan har striktare förordningar vilket gör att man lättare kan kontrollera att musikutövandet går rätt till. Ute i samhället är det kanske svårare framförallt för regimen att ha kontroll och veta vad som pågår i kulturväg. Här kan vi dra en parallell till ålderskillnader, när man blir äldre är det lättare att fatta egna beslut och bryta mönster. Jag tar med mig samma fråga till Soheil om restriktioner för flickor och pojkar på skolor i Iran. Soheil säger följande:

I nuläget är det mycket bättre för de flesta. Om man tittar på Iran i nuläget som en fanatisk, muslimsk regim, är musiken inte alls fin även om en man spelar. För kvinnor är det ännu värre men det gäller bara i regimen och alltså de som är fanatiker, men vi räknar Iran som något annat, det är alltså inte så inom

familjer. Tjejer, flickor, kvinnor är lika, om en familj har en dotter så kanske de tillåter båda två att spela musik såvida familjen tycker om att deras barn lär sig musik. I de fallen är det likadant för tjejer som för killar. Men som sagt i samhället är killar lite mer fria än tjejer. (Soheil)

Det Soheil talar om här är dels den strikta iranska regimen, dels samhället och familjen. Olika familjer har enligt Soheil olika regler, en del sätter upp regler för sina barn efter regimen bestämmelser och en del väljer att inte följa restriktionerna. Vad gäller samhället finns det religiösa dogmer som styr rätten till musikutövande. Det framkommer i intervjuerna att även om dagens samhälle blivit friare finns fortfarande regimen strikta bestämmelser utifrån religiösa övertygelser. Det är dessa övertygelser jag tolkar som det Soheil menar med en fanatisk regim. Soheil säger att det finns olika restriktioner och normer beroende på vilken miljö man befinner sig i. Ute i samhället har män mer frihet än kvinnor när det gäller musikutövande, konserter och uppträdanden. Jag citerar också utifrån Baharis bild av denna situation där hon beskriver skillnader mellan flickor och pojkars rättigheter och möjligheter i musikaliska sammanhang.

Okej! Du nämnde det här med att sjunga för publik som tjej, jag tänker att det inte är vanligt i Iran men vad beror det på? Är det förbjudet helt och hållet? (Jag)

Ja, enligt styrelsen är det fel för kvinnor att sjunga huvudtexten men de kan göra sällskap i bakgrunden men även detta är riskfullt. (Bahari)

Okej, men för män är det fritt fram? Även i mediasammanhang eller? (Jag)

Ja precis (Bahari)

Jag tolkar Bahari på så vis att det fortfarande än idag förekommer stora kontraster i Iran mellan män och kvinnor vad gäller deras rättigheter. Jag har också förstått att det enligt Bahari är lättare för män att exempelvis sjunga en sång oavsett det rör sig om en skolsituation eller i mediasammanhang.

5. Resultatdiskussion, slutsatser och rekommendationer

I följande kapitel diskuteras mina resultat utifrån intervjuerna som knyts till teorier och forskningsfrågor. Jag har valt ut tre ämnen jag tycker är viktiga i förhållande till mina forskningsfrågor, dessa är:

1. Förhållningssätt till sin etnicitet i ett svenskt samhälle
2. Musikkulturella rättigheter i Iran ur ett genusperspektiv
3. Kontakten med vår egen och andras identitet

Under forskningsprocessen har nya tankar och frågor dykt upp och dessa presenterar jag i kapitlet rekommendationer och slutsatser. Till det kapitlet hör också en pedagogisk vinkling av den här undersökningen.

5.1 Förhållningssätt till sin etnicitet i ett svenskt samhälle

Det framkommer av resultatet att förhållningssättet till de persiska musiktraditionerna påverkas av ett liv i Sverige. Persiska traditioner och kulturella arv är dock mycket vanligt förekommande även i Sverige och trots det långa avståndet upprätthålls även familjebanden. Gemensamt för de intervjuade är att förhållandet till det etniska ursprunget kommer helt till sin rätt då de reser tillbaka till Iran. Deras närhet till både persisk musik och familjetraditioner upplevs mycket starkare i Iran även om de upprätthåller familjebanden här i Sverige. Cisy talar om de mediala resurser som finns idag och gör att man bland annat kan titta på iransk television eller lyssna på persisk musik. I samtliga intervjuer framkommer också att behovet av det sociala livet går hand i hand med dem persiska musiktraditionerna och behovet av persisk musik i övrigt. Möjligheten att träffa människor med samma kulturella bakgrund gör att man känner en trygghet utifrån tradition och språk. Jag har förstått av min undersökning att både den persiska kulturen och den svenska är viktig för människor med persisk bakgrund. Betydelsen av kulturarv, traditioner och användandet av språket skiljer sig dock om man utgår från resultaten i den här studien. För Cisy del är det viktigt att vara i nära kontakt med persisk kultur genom vänner, nya bekanta med persisk bakgrund och persiska traditioner. I dessa sammanhang träffar hon endast perser men gör också motsvarande att hon firar svenska traditioner med svenskar. Det är viktigt och förstå att alla är påverkade av sin kulturella bakgrund men i större och mindre grad. I min undersökning framkommer att Cisy, Bahari och Soheil känner sig hemma i båda kulturerna men att tryggheten till Sverige har fått växa fram med tiden. Det har blivit lättare med åren att känna sig integrerad i det svenska samhället vilket enligt min uppfattning i stor grad beror på språket. En nation kan skapa kreativa miljöer med hjälp av en

mångkulturell atmosfär. Statistiskt sätt har Sverige en öppenhet i mötet med andra kulturer vilket underlättar för människor av annan etnicitet. Bara i Malmö stad är det enkelt att förstå vikten av kulturell mångfald i näringslivet. På en del arbetsplatser är det även en beskriven fördel med människor av olika etnicitet. Människor med persisk bakgrund växer alltså in i det svenska samhället och hittar ett förhållningssätt till svensk kultur som fungerar. Men de starka familjebanden och persiska musiktraditionerna lever kvar och ingen har för avsikt att lämna det persiska kulturarvet bakom sig.

5.2 Musikkulturella rättigheter i Iran

I resultatet framkommer av informanterna att rätten till musikkultur ofta präglas av genusfrågan. Frågan om man är kvinna eller man kan vara avgörande för om man får uppträda på en scen eller i television.

Iran har strikta restriktioner kring musikutövande där regimen styr det mesta av vad som är tillåtet och inte. Reglerna gäller båda könen men framförallt kvinnor. Enligt min uppfattning finns det människor i Sverige som utan närmare studier tror att kvinnor accepterar regler kring musikutövande som regimen slagit fast, detta utan att ifrågasätta. Men jag tror det är en ren missuppfattning då situationer förekommer där kvinnor motsätter sig restriktionerna och trots allt framträder på scener och i media. Resultatet i denna studie framhäver att en del kvinnor uppträder trots restriktioner. På skolor i Iran sätts regler upp för könsfördelning på så vis att man inte blandar flickor och pojkar. Detta talade Cisy mycket tydligt om och här följer citatet:

Det är förbjudet för en tjej och sjunga om det ska bli någon konsert eller underhållning öppet och man ska sjunga. Men de reglerna finns inte för pojkar, men just om de får lära sig olika instrument så tror jag att det kan vara så att det finns separata musikskolor för tjejer och för pojkar, musikskolor för flickor och för pojkar. Det kan ju vara så att man inte blandar de, men det är bara av religiösa skäl, inte mot något traditionellt eller något annat det är bara en princip att man inte blandar de. (Cisy)

Principen att inte blanda pojkar och flickor påverkar dock inte rätten till att utöva musik. Det är tillåtet för båda kön att gå i musikskola. Men i ett senare skede då man slutar skolan och kommer ut i samhället är män generellt sätt mer fria än kvinnor när det gäller rätten till musikkultur och musikutövande. De religiösa reglerna och restriktionerna kvarstår nämligen inte i skolan utan gäller även ute i övriga samhället.

Med anledning av detta vill jag uppmärksamma hur religiösa regler ofta styr regimen bestämmer om vad som är rätt och fel, även i kultursammanhang. När vi diskuterar restriktioner och lagar i Iran får vi inte glömma att det är religionen som präglar lagarna. Soheil berättade om

den muslimska regimens restriktioner och syn på musiken:

I nuläget är det mycket bättre för de flesta. Om man tittar på Iran i nuläget som en fanatisk, muslimsk regim, är musiken inte alls fin även om en man spelar. För kvinnor är det ännu värre men det gäller bara i regimen och alltså de som är fanatiker, men vi räknar Iran som något annat, det är alltså inte så inom familjer. Tjejer, flickor, kvinnor är lika, om en familj har en dotter så kanske de tillåter båda två att spela musik såvida familjen tycker om att deras barn lär sig musik. I de fallen är det likadant för tjejer som för killar. Men som sagt i samhället är killar lite mer fria än tjejer. (Soheil)

5.3 Kontakten med vår egen och andras etnicitet

I ett svenskt samhälle präglad av mångkultur är det intressant att lyfta fram den problematik som kan uppstå mellan människor med olika kulturell bakgrund. Jag lyfter först fram varför problematiken uppstår och sedan beskrivs vad problemen består av.

Det finns inget entydigt svar frågan om varför det uppstår en problematik mellan två främmande kulturer men till att börja med kan sägas att alla människor oavsett kulturell bakgrund påverkas av sin identitet. Är man rotlös känner man oftast ingen tillhörighet alls och vet inte vart man hör hemma, jag menar då i första hand geografiskt. Den geografiska tillhörigheten rör sig i kontrast med samhällspåverkan och dessa faktorer är vi ständigt i kontakt med. Problematiken kring dessa begrepp uppstår både i situationer av ensamhet men även i mötet med andra människor. Vi söker alltid en tillhörighet men för att hitta den måste vi interagera med andra människor, ta lärdom och utbyta erfarenheter. Oftast sker de första kontakterna genom skolan och där fungerar identitet på samma sätt som ute i övriga samhället. Identiteten är inte bestående utan växer fram i förhållande till andra människor och deras identiteter. Behovet av att känna sig accepterad av andra är jättestort särskilt när man är ung och något som påverkar ens identitet. Upplevelsen av acceptans får vi genom att i någon situation ge något som vi får tillbaka. I ett kapitel ur Musik, medier och mångkultur av Lundberg, Malm och Ronström (1990) beskrivs förhållandet till människor på så vis att det hon producerar återverkar på henne själv.

Människan och hennes sociala värld interagerar med varandra, det hon producerar återverkar på henne själv. Denna process omfattar externalisering, objektivering och internalisering och sammanfattas i de tre teserna: *Samhället är en mänsklig produkt, samhället är en objektiv verklighet, Människan är en social produkt.* Berger & Luckman 1979:78. (Lundberg, D. Malm, K. Ronström, O, 2000, s126).

Förmågan av att kunna ge och ta, att producera något åt andra som vi får tillbaka blir mycket viktigt för vårt behov av att känna tillhörighet. Det här går att koppla till inledningen där jag beskrev mina egna tankar om att vi kan lära oss mycket genom kulturella utbyten. Detta tack vare olika kulturella bakgrunder som ger upphov till ny kunskap om bland annat traditioner och kulturarv. Den här typen av utbyte har hela tiden varit min inspiration till den här undersökningen. Accepterandet av varandras kulturella differenser och förståelsen av dessa kan enbart ske i form av god kommunikation. Det är därför beskrivningen av människan som en social produkt känns rimlig samt vetenskapen om att samhället som är i ständig rörelse påverkar den kulturella mångfalden. Är man intresserad av att fördjupa sig i dessa frågor rekommenderar jag att studera vidare om externalisering, objektifiering och internalisering i boken *Musik och kultur* av Ronström (1990). Mer om rekommendationer följer under nästkommande avsnitt.

6. Rekommendationer och slutsatser

Den här studien har haft olika riktningar och många begrepp att förhålla sig till som är parallella med varandra. Det som är gemensamt är de två huvudkontexterna, bevarandet av persiska musiktraditioner i ett svenskt samhälle och den kulturella identiteten. Människors funktion i samhället utifrån kulturell bakgrund beror på så många olika faktorer. Oavsett vilka etniska grupper vi vill studera eller vilka förhållningssätt grupperna har till det svenska samhället måste vi först studera huvudämnet musiketnologi.

Musiketnologi kan vi studera allra bäst i form av att göra observationer som hör detta ämne till. Det är dock viktigt att komma ihåg dem begrepp som framkommer inom ramen för musiketnologi.

Några exempel på dessa begrepp är:

Fältarbete, nottranskription, musikanalys, horisontell analys, vertikal analys, kulturanalys, performans, syntes, världsmusik, transkulturation och ackulturation. Listan på begrepp kan bli omfattande men jag vill i den här studien framhäva att etnologin har likheter med den kvalitativa metoden. Etnologi handlar om människans funktion i samhället och samhällets funktion på människan och dessa kategorier går att vinkla pedagogiskt. Jag kan därför uppleva att ämnet musiketnologi kan vara intressant för en musiklehrare såväl som för en musiker att studera.

Slutligen vill jag rekommendera att man lyfter fram frågor om kulturell identitet och etnisk tillhörighet i skolan. Detta för att skapa förståelse för hur den svenska skolan ser ut idag och hur den påverkas av kulturell mångfald. Studien talar om att styrka musikkulturella arv och musikalisk identitet som på många sätt påverkar en redan i skolan. Seminarier och föreläsningar kan bidra till att minska på särbehandlingar och kränkningar som en del får utstå på grund av sin kulturella bakgrund. Särbehandlingar beskrivs i resultatet men det finns fler exempel på varför dessa uppstår och vad de beror på. Det kan till exempel bero på ålder, uttal, religion och utseende. Detta är ett samhällsproblem som inte sällan startar i skolan. Med hjälp av en pedagogisk vinkling av den här undersökningen hoppas jag kunna bidra med viktig kunskap om bevarandet av kulturella arv och förståelsen för kulturella skillnader. Enligt min åsikt är det också viktigt att som lärare förstå att en del elever med annan kulturell bakgrund inte själva har kunskap eller är medvetna om sitt förflutna. Det kan vara i de fall där deras föräldrar inte berättat om landet, kulturen, musiken med mera. Som lärare kan vi lyfta fram musik från främmande kulturer men det är viktigt att det sker utifrån intresset för musik och inte på grund av elever med annan kulturell bakgrund.

Det har framkommit i den här studien att behovet för människor med persisk bakgrund att bevara sina musiktraditioner i Sverige är mycket stort för att inte säga avgörande för deras livskvalitet och psykiska välbefinnande. Konserter och tillställningar med persisk musik och annan persisk kultur är

inte tillräckligt för att bibehålla en så pass stark tradition. Människor med persisk bakgrund har liksom den här studien framhävt, sina rötter inom sig. De är positiva till mötet och utbytet med svenska musiktraditioner och de trivs bra i det svenska samhället. De känner sig integrerade i god utsträckning.

Naturligtvis måste vi lärare vara ytterst uppmärksamma på etniska kränkningar och mobbing och förstå att elever med annan etnisk bakgrund måste förhålla sig till både hemlandet och Sverige. Integration i det svenska samhället sker i samband med deras kulturella arv och traditioner lever alltid kvar även i mötet med en ny och främmande kultur.

7. Referenser

During, J. Mirabdolbaghi, Z. Safvat, D. (1991). *The art of persian music*.

Folkestad, G. MacDonald, Eds, R. Hargreaves, DJ. Miell, DE. (2002). *National identity and music*. Oxford University Press.

Giddens, A. (1999). *En skenande värld, hur globaliseringen är på väg att förändra våra liv*. SNS förlag. (Första upplagan)

Hall, S. Du Gay, P. (1996). *Questions of cultural identity*. Sage publications Ltd.

Lundberg, D. Malm, K. Ronström, O. (2000). *Musik, medier, mångkultur. Förändringar i svenska musiklandskap*. Södertälje: Gidlunds förlag.

Lundberg, D. Ternhag, G. (2002). *Musiketnologi, en introduktion*. Södertälje: Gidlunds förlag.

Merriam, S. B. (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*.

Patel, R. Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder, att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Printed by Elanders Hungary Kft, Hungary 2008. (Tredje upplagan).

Ronström, O. (1990). *Musik och kultur*. Lund: Studentlitteratur

Bilagor

Följande frågor har ställts till samtliga informanter. Dessa frågor har legat till grund för min forskning. För att lättare förstå sammanhanget har jag inkluderat ämneskategorierna.

(Bakgrund/uppväxt)

Kan du berätta lite om dig själv, din bakgrund, skola, utbildning, tidigare arbeten m.m.

När kom du till Sverige?

Har du några vänner och/eller släktingar i Iran?

(Vänner, arbete och fritid)

Har du vänner med svensk bakgrund?

Hur brukar du komma i kontakt med svensk kultur alternativt iransk kultur?

Har du någon gång i din vardag upplevt dig särbehandlad eller liknande?

Känner du att du kan vara dig själv till vardags?

(Musikkulturella skillnader mellan Iran och Sverige)

Är det någon skillnad i restriktionerna kring pojkar och flickor när man ska lära sig musik, får flickor spela likadana instrument och lära sig samma saker som pojkar?

Vilka instrument spelar kvinnor respektive män?

Tror du att den traditionella musiken från Iran är betydelsefull för människor här i Sverige? På vilket sätt?

Finns det någon svensk artist med svenskt påbrå som betyder mycket för dig? I så fall på vilket sätt?

(Den persiska musikens påverkan och betydelse idag)

Finns det kulturella arv som är viktiga för dig och din familj/släkt, dvs traditioner som du kommer tillbaka till?

Vid vilka tillfällen har du användning av persisk musik?

Hur påverkar den dig känslomässigt?

Berätta om vad den persiska musiken betyder för dig idag?